

SZÁJKOSÁR

A nyugatnémet rendszámablás, haragoszöld színű 1600-as TL Variant Volkswagen nagy nyekkenéssel fékezett. Egy ötven év körüli, vörös-szöke hajú, kék szemű, szeplős arcú tiroli nadrágos alacsony ember szállt ki belőle. Határozott léptekkel a kocsi hátsó ajtajához ment, kinyitotta azt, haptákba vágta és elordította magát:

— Aus!

Lomha mozdulattal egy lompos szőrű, patyolatfehérre kefélt, nagy magyar komondor bújt elő a csomagtérből. Akkora volt, mint maga az autó, fölfoghatatlan, hogyan férhetett el benne. Egy megtermett, hatalmas szopós borjú kínai palotapincsinek tűnne mellette.

Hogy megváltozott a puszták őre! Meghízott, abnormális méretűre nőtt, gulyatereléskor a gulyás akár rá is ülhetne, a lába se érne a földet. És el is adta magát, hiszen nem a »Fogd meg, Bodri!« megszólításra hallgat, mint egykori őse a Hortobágyon, hanem pattogó, idegenül hangzó vezényszavakra teszi azt, amit parancsolnak neki. Mert íme: a tiroli nadrágos a pórázt jobb kezében tartva fegyelmezett léptekkel megindul a legelső ház felé.

— Los!

A kutya áll, az ember is, hiszen nem bírja elhúzni a kutyát..

— Los! ... Dorka! ... Los! ... Komm! ...

A kutya mintha rándítana egyet a vállán — »Jól van, no, megyek már, ha úgy akarod!« —, és mint akinek mindegy, elindul.

Közben egy idősebb hölgy is kiszállt a kocsiból, kezében zöld műanyag vödörrel. A bámszokdók nagy meglepetésére magyarul szól be az udvarra:

— Tessék már egy kis vizet adni ennek a szegény kutyuskának!

Csikordul a gém, loccsan a vödör, hozza is már a gazda — alföldi parasztember — a vizet.

(A nő, Honka néni, munkaszolgálatos volt a háború alatt. Tolmácsként működött a németeknél, akik a visszavonuláskor egészen Németországig magukkal vitték. Nagyon megszerethette őket, és viszont, mert azután ott is ment férjhez. A tiroli nadrágos, herr Hans jól keres, robantómester, most útépítésnél. Honka néni pedig asztalos volt, de nem dolgozik, csak a kutya számára készíti ezt, azt. Mert odakin van kutyaszobájuk, a kutyaszobában kutyabútor, kutyafekhely, vagyis kutyágy, asztal, amelyen a kutya enni, inni szokott, szekrény, amelyben az edényeket tartják, hűtőszekrény, amelyben a kutyaeledelt tartják,

kis vitrin, amelyben az orvosságokat, vitaminokat tárolják, és egy nagy linzertartó, mert Dorka kedvenc csemegéje a linzer. A hizlaló és növesztő hormonadagokat nem szereti, de azt a gazdája mindig beleerőszakolja. Ilyenkor a gazdáját sem szereti. Dorkát kutyakiállításra hozták magukkal, ahol ő volt a legnagyobb, de mégsem kapott első díjat, csak másodikat, mert az egyik zsűritag — nyilván nem értett hozzá, és nem hitte el, hogy kutyáról, komondorról van szó, váltig hangoztatta, hogy a borjúkiállítás két hét múlva lesz, ezt a szobaborjút oda vigyék. És leszavazta dorkát.)

Ilonka néni az akácfa alatti padra helyezte a vízzel telt zöld műanyag vödört, Dorka két mellső mancsát a padra emelve átkarolta azt, és jóízűen inni kezdett.

— A földről fásasztó neki inni — magyarázta a bámészkodóknak Ilonka néni —, mert nagyon magasra kellene fölszívni a vizet, nézzék csak, mekkora állat, és kifáradna szegény. Így is megviselte már a hosszú út. Meg otthon is asztalról iszik. Mi értünk a kutyaneveléshez, kicsi korától kezdve ehhez szoktattuk.

Amíg Dorka ivott, herr Hans szájkosarat szedett elő valahonnan és türelmesen várta, amíg a kutya megissza a vizet. Dorka sokáig lefetyelt a vödörből, majd amikor befejezte, körülnézett. Mintha ismerősnek tűnt volna neki az akácfa, az égnek meredő gémeskút, a nád-fedelelő ház, a gólyafészek, a kalapos, bajuszos ember, aki a vizet adta. Ősei évszázadokon át ezt a levegőt szívták. Éppen egy jóízűt akart volna vakkantani, amikor megfordult, és meglátta gazdája kezében a szájkosarat. Ezt a micsodát sohasem szerette.

— Dorka, sítz!

Dorka nem ült le.

— Platz, Dorka, sítz!

Semmi.

— Sítz!

Dorka mordult egy nagyot, és vicsorított. Herr Hans toporzékolat dühében; ennyi ember nézi, és nem sikerül a mutatvány. Micsoda szegény! Géppuskaropogásként pattogtak szájából a vezényszavak.

— Platz!

— Sítz!

— Nimmi!

Herr Hans óvatosan a szájkosarat két kezében fogva közelebb lépett a kutyához. Velőtrázó üvöltés rázta meg a levegőt. Két hang keveredett a reszkető légben, az egyik öblös volt és dühös, a lázadás fájdalmát éreztette útjára, a másik csak amolyan sziszegés és szitkozódó jajveszékélés. Ilonka néni futott a kötszeresdobozért, herr Hans pedig megilletődve nézte, miként csorog le keze fején, ujjain, a szájkosár bőrszíján a vér. Dorka még egyszer megrázta lompos szőrzetét, nyilván maga is meglepődött saját hangjának erején, majd büntudattal áthatva, vezényszó nélkül visszasomfordált az autóba. Miért tette ezt, maga sem értette. A gémeskút vize ébresztette föl benne őseinek véré, vagy a szájkosár látványa idegesítette föl ismét?